

ĐƯỜNG LỐI ĐỔI MỚI CỦA ĐẢNG NHÂN DÂN CÁCH MẠNG LÀO về xây dựng Nhà nước pháp quyền hiện nay

PGS,TS DINH NGỌC GIANG

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

ThS PHẠM VĂN PHONG

Trường Đại học Chính trị, Bộ Quốc phòng

1. Quá trình phát triển nhận thức của Đảng Nhân dân Cách mạng Lào về xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa

Một là, Đảng nhận thức sâu sắc tính tất yếu khách quan, sự cấp thiết của việc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Cộng hòa Dân chủ nhân dân Lào

Nhận thức lý luận của Đảng về vấn đề này, bắt nguồn từ quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về nhà nước và pháp luật xã hội chủ nghĩa (XHCN) và tư tưởng Cay-xôn Phôm-vi-hản về nhà nước và pháp luật kiểu mới nói chung, xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN ở Lào nói riêng. Thuật ngữ “Nhà nước pháp quyền” chính thức được dùng lần đầu tiên trong Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VIII (2006) của Đảng Nhân dân cách mạng (NDCM) Lào: “Từng bước hoàn thiện nhà nước dân chủ nhân dân, xây dựng nhà nước pháp quyền (NNPQ) dưới sự lãnh đạo của Đảng”¹. Văn kiện đã đề ra những giải pháp thiết thực nhằm xây dựng và hoàn thiện về mọi mặt bộ máy nhà nước, xây dựng kỷ cương xã hội và thực hiện quyền dân chủ của nhân dân, quản lý nhà nước, quản lý kinh tế - xã hội bằng pháp luật. Tiếp tục khẳng định chủ trương này, Văn kiện Đại hội Đảng IX (2011) của Đảng đã làm sâu sắc thêm và nhấn mạnh: “Tiếp tục hoàn thiện

Nhà nước dân chủ nhân dân, xây dựng nhà nước pháp quyền của dân, do dân và vì dân phù hợp với sự phát triển kinh tế theo cơ chế thị trường và hội nhập quốc tế”².

Hai là, Đảng đã nhận thức rõ hơn bản chất dân chủ và pháp quyền của nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa

Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng xác định: “Nhà nước dân chủ nhân dân của chúng ta là nước của dân, do dân và vì dân. Mọi quyền lực của nhà nước đều tập trung vào nhân dân. Việc hoàn thiện nhà nước dân chủ nhân dân cần phát huy quyền làm chủ của nhân dân và vì lợi ích của nhân dân”³. Điều này, đã khẳng định NNPQ xã hội chủ nghĩa (XHCN) ở Lào là sự tiếp thu những thành tựu trí tuệ của nhân loại về NNPQ, vừa thể hiện bản sắc riêng của Lào. Trong NNPQ, tất cả quyền lực nhà nước đều thuộc về nhân dân. Nhà nước tôn trọng và bảo đảm các quyền con người, quyền công dân, đề cao trách nhiệm pháp lý của Nhà nước trước Nhân dân.

Ba là, Đảng nhận thức rõ hơn về củng cố hoàn thiện cơ quan nhà nước, xác định chủ trương xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân, nhấn mạnh việc thượng tôn

pháp luật, quản lý mọi hoạt động xã hội bằng pháp luật, dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Tư tưởng Cay-xôn Phôm-vi-hản về “xây dựng Nhà nước quản lý bằng pháp luật” được Đảng quán triệt và nhân mạnh tại Hội nghị Trung ương 10 khóa IV. Từ Đại hội V đến Đại hội VIII là thời gian triển khai thực hiện xây dựng Nhà nước dân chủ nhân dân, quản lý bằng pháp luật, phát huy vai trò của các tổ chức quyền lực nhà nước, hoàn thiện và ban hành Hiến pháp, sửa đổi bổ sung các bộ luật; nghiên cứu và tiến hành cải cách hành chính nhà nước.

Từ Đại hội VIII đến Đại hội IX, Đảng đã đề ra chính sách hoàn thiện Nhà nước dân chủ nhân dân, từng bước “xây dựng Nhà nước quản lý bằng pháp luật”, bằng việc tăng cường vai trò của Quốc hội; củng cố chính quyền hành chính các cấp tinh gọn. Đại hội IX đã nhấn mạnh việc phân định nhiệm vụ giữa cơ quan quyền lực nhà nước và thực hiện nhiệm vụ, giải pháp “xây dựng tinh thành đơn vị chiến lược, xây dựng huyện thành đơn vị vững mạnh toàn diện, xây dựng bán thành đơn vị phát triển”⁴. Tại Đại hội X, Đảng tiếp tục xác định nhiệm vụ nâng cao hiệu lực công tác quản lý nhà nước bằng pháp luật, nhằm tạo sự phát triển vững chắc cho Nhà nước dân chủ nhân dân. Hội nghị Trung ương 6 khóa X của Đảng đã thông qua Nghị quyết “Nâng cao hiệu lực quản lý nhà nước, quản lý xã hội bằng pháp luật”; Hội nghị Trung ương 8 Đảng lãnh đạo, chỉ đạo việc phân cấp quản lý giữa trung ương và địa phương, thi hành án theo quy trình tư pháp.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng nhấn mạnh: “Bộ máy nhà nước tập trung dưới sự lãnh đạo của Đảng, vì vậy, việc củng cố hệ thống bộ máy nhà nước cần đồng thời tiến hành với việc củng cố tác phong lãnh đạo của Đảng đối với các cơ quan nhà nước để các cơ quan chủ động trong thực hiện chức năng nhiệm vụ của mình”⁵.

Tuy nhiên, trong quá trình đó, sự phát triển tư duy của Đảng về xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của Đảng vẫn còn một số hạn chế nhất định: *Một là*, chưa xây dựng được hệ thống lý luận đầy đủ hoàn chỉnh về NNQP XHCN. Nhận thức lý luận về các đặc trưng, cơ chế vận hành của NNQP XHCN ở Lào chưa đầy đủ, chưa lý giải và làm sáng tỏ một số vấn đề mới do thực tiễn đặt ra. *Hai là*, nhận thức

chưa đầy đủ về nguyên tắc quyền lực nhà nước là thống nhất và cơ chế phân công, phối hợp thực hiện quyền lực nhà nước trong xây dựng NNQP XHCN ở Lào. Chưa làm sáng tỏ đầy đủ “tính độc lập tương đối” của mỗi quyền, về sự chế ước lẫn nhau trong thực hiện quyền lực lập pháp, hành pháp và tư pháp. *Ba là*, chưa nhận thức và quy định đầy đủ trong mô hình tổ chức và cơ chế vận hành của hệ thống chính trị các nguyên tắc dân chủ, pháp quyền, tính tối thượng của pháp luật: Chưa nhận thức đầy đủ vai trò của pháp luật là công cụ để nhân dân thực hiện quyền làm chủ mình và kiểm soát quyền lực nhà nước; vai trò kiểm tra, giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào Xây dựng đất nước và các tổ chức chính trị - xã hội; cơ chế bảo đảm quyền giám sát của nhân dân đối với hoạt động của Nhà nước còn nhiều điểm chưa rõ và cụ thể. *Bốn là*, nội dung, phương thức và cơ chế lãnh đạo của Đảng cầm quyền đối với Nhà nước pháp quyền; thẩm quyền và trách nhiệm giữa Đảng lãnh đạo với Nhà nước quản lý còn có những điểm chưa được luận giải thấu đáo. *Năm là*, nhận thức về vị trí, vai trò của các tổ chức xã hội trong mối quan hệ với Nhà nước pháp quyền chưa được nghiên cứu, luận giải rõ.

2. Kết quả xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng Lào trong thời kỳ đổi mới

Một là, vai trò, trách nhiệm của cơ quan quyền lực nhà nước ngày càng được nâng cao và đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa

Vai trò là cơ quan đại diện quyền lực và lợi ích của nhân dân các bộ tộc Lào của Quốc hội được củng cố và nâng cao trong ban hành và sửa đổi, bổ sung các luật, bộ luật quan trọng. Quy trình lập pháp, lập quy được dân chủ hóa, khoa học hóa. Quốc hội khóa VIII (2016 - 2021) đã sửa đổi, bổ sung Hiến pháp năm 2015, xây dựng và sửa đổi, bổ sung 130 bộ luật để cụ thể hóa chủ trương, đường lối của Đảng. Tổ chức và hoạt động của Quốc hội không ngừng được đổi mới thể hiện thông qua việc đề xuất dự án luật, chương trình, kế hoạch làm việc, thông qua chức năng giám sát của cơ quan quyền lực đối với cơ quan hành chính, cơ quan tư pháp gắn với tăng cường phát huy quyền, trách nhiệm của đại biểu Quốc hội, đại biểu hội đồng nhân dân trong việc

quyết định vấn đề quan trọng của đất nước. Hoạt động của Quốc hội, hội đồng nhân dân có chuyển biến tích cực và thực chất hơn theo hướng tăng cường tranh luận, thảo luận, nhất là hoạt động chất vấn. Đại hội XI của Đảng đánh giá: “các cơ quan quyền lực nhà nước đều được củng cố về tổ chức và hoạt động gắn với sự nỗ lực cao trong việc xây dựng, sửa đổi luật các văn bản pháp lý thành hệ thống liên tục vững chắc; vai trò đại diện cho quyền lực tối cao nhà nước của Quốc hội và Hội đồng nhân dân cấp tỉnh nổi bật hơn trước; đã có rất nhiều cố gắng trong việc tạo điều kiện và yếu tố cần thiết trong việc tạo sự minh bạch và vững mạnh trong quản lý kinh tế - xã hội theo pháp luật”⁶.

Hai là, phương pháp hoạt động của cơ quan hành pháp được đổi mới

Tổ chức và điều hành của Chính phủ từng bước được đổi mới, tập trung vào quản lý vĩ mô. Chức năng quản lý nhà nước của các cơ quan này, ngày càng được phân biệt rõ với chức năng quản lý sản xuất - kinh doanh. Những cải tiến bước đầu về thể chế cùng với việc đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, tăng cường đào tạo đội ngũ cán bộ, công chức nhà nước đã tạo nên những thay đổi tích cực trong hoạt động hành pháp. Cơ cấu tổ chức và phương thức hoạt động của Chính phủ có những đổi mới rõ rệt hơn: được điều chỉnh theo hướng thu gọn bộ máy, tinh giản biên chế, như sáp nhập một số bộ và thực hiện chức năng quản lý hành chính đa ngành, đa lĩnh vực... Hoạt động của Chính phủ có những đổi mới tích cực về quản lý ở tầm vĩ mô thông qua chính sách, kế hoạch, hệ thống pháp luật, tập trung xây dựng những ngành kinh tế mũi nhọn có sức cạnh tranh cao, tạo môi trường ổn định cho sản xuất trong nước và đầu tư nước ngoài.

Chính phủ, chính quyền địa phương quan tâm thực hiện quản lý nhà nước theo pháp luật, từng bước cải cách hành chính mang tính phục vụ người dân tốt hơn. Tập trung phân cấp quản lý và tăng cường cơ chế phối hợp hiệu quả hơn giữa các ngành ở trung ương với nhau và giữa trung ương với địa phương

Ba là, chất lượng hoạt động của cơ quan tư pháp từng bước được nâng cao

Hệ thống các cơ quan tư pháp có bước cải tiến mạnh mẽ. Tòa án nhân dân thực hiện theo hai cấp

xét xử, tuân thủ nguyên tắc độc lập xét xử, chỉ tuân theo pháp luật. Chất lượng tổ chức và hoạt động của viện kiểm sát được nâng cao, hướng vào làm tốt chức năng công tố và kiểm soát hoạt động tư pháp. Tòa án nhân dân và Viện kiểm sát nhân dân đã quan tâm thực hiện nhiệm vụ và chức năng bảo vệ pháp luật, đảm bảo công bằng xã hội, củng cố, kiện toàn tổ chức và nâng cao trình độ, năng lực của đội ngũ kiểm sát viên, thẩm phán, góp phần tăng cường cải cách tư pháp, bảo đảm, bảo vệ quyền con người, quyền công dân theo quy định của Hiến pháp và pháp luật.

Coi trọng việc nâng cao hiệu quả quản lý kinh tế - xã hội bằng hệ thống pháp luật; tích cực khuyến khích cán bộ, đảng viên và nhân dân nhận thức sâu sắc pháp luật, xây dựng ý thức tôn trọng pháp luật. Phát huy mạnh mẽ quyền làm chủ của nhân dân, Nhà nước đã xác định quyền, lợi ích và nghĩa vụ của công dân theo Hiến pháp và pháp luật; phạm vi và trách nhiệm của bộ máy nhà nước, phòng và chống bệnh quan liêu, biểu hiện đặc quyền, lợi dụng chức vụ của cán bộ để mưu lợi ích riêng, phòng, chống tham ô và lãng phí tài sản công. Mọi công dân và các tổ chức trong hệ thống chính trị phải thực nghiêm pháp luật và thực hiện “không ai sống ngoài pháp luật”.

Bên cạnh những kết quả tích cực trên, trong quá trình xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng Lào vẫn còn một số hạn chế, yếu kém: *Một là*, hệ thống pháp luật chưa được xây dựng đầy đủ, đồng bộ; phần lớn đại biểu Quốc hội là cán bộ kiêm nhiệm, trình độ, năng lực của đại biểu chuyên trách chưa đáp ứng yêu cầu của thực tiễn. *Hai là*, tổ chức bộ máy và hoạt động của hệ thống chính trị Lào hiện nay chưa thực sự hiệu lực, hiệu; chức năng, nhiệm vụ của một số tổ chức chưa rõ ràng. Việc phân cấp quản lý nhà nước giữa Trung ương và địa phương theo hướng giao quyền tự chủ cho địa phương nhiều hơn chưa có sự thống nhất cao; thực hiện việc kiêm nhiệm chức vụ trong Đảng và Nhà nước còn nhiều vấn đề cần tháo gỡ, nhất là phân biệt phạm vi trách nhiệm của cán bộ kiêm nhiệm giữa công việc của Đảng và Nhà nước, trách nhiệm giữa bí thư cấp ủy và người đứng đầu cơ quan, tổ chức; cán bộ kiêm nhiệm dành nhiều thời gian, công sức thực hiện nhiệm vụ quản

lý hành chính nhà nước, chưa phát huy tốt, chưa bảo đảm sự lãnh đạo của cấp ủy, tổ chức đảng theo quy chế. Việc cung cấp dịch vụ xã hội của các cơ quan nhà nước các cấp chưa thuận tiện và minh bạch. Tình trạng quan liêu và tham nhũng, lãng phí của công chưa được ngăn chặn một cách cơ bản. *Ba là*, vai trò của các cơ quan tư pháp trong bảo vệ pháp luật, quyền và lợi ích của công dân cũng còn hạn chế, ở nhiều nơi xảy ra những bức xúc trong nhân dân.

Nguyên nhân của hạn chế: Một là, chưa nhận thức đầy đủ và sâu sắc về tính tất yếu của việc xây dựng NNQP XHCN ở Lào. Hai là, chưa xác định rõ mô hình NNQP XHCN ở Lào. Ba là, cơ chế Đảng lãnh đạo, nhà nước quản lý và Nhân dân làm chủ chưa cụ thể hóa một cách hợp lý và khoa học. Bốn là, có biểu hiện chưa thật quyết liệt đổi mới, nâng cao hiệu lực, hiệu quả trong tổ chức và hoạt động của cơ quan nhà nước, nhất là cải cách thủ tục hành chính nhà nước. Năm là, chưa đầu tư đúng tầm trong xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức trong hệ thống chính trị; một bộ phận không nhỏ có trình độ và năng lực không đáp ứng yêu cầu công việc.

3. Giải pháp hoàn thiện và thực hiện tốt chủ trương xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa đáp ứng yêu cầu của thời kỳ mới

Một là, tiếp tục đẩy mạnh nghiên cứu, hoàn thiện lý luận về xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân ở Lào

Những năm vừa qua, ở Lào đã đã có những công trình khoa học tiếp cận, phân tích những khía cạnh khác nhau và đạt kết quả nghiên cứu về NNQP XHCN. Song còn nhiều vấn đề lớn, cơ bản cần tiếp tục nghiên cứu làm sáng tỏ, như bản chất, đặc điểm đặc thù của NNQP XHCN ở Lào; mô hình tổ chức và cơ chế phân công và phối hợp giữa các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp, tư pháp; vị trí và vai trò của Nhà nước trong hệ thống chính trị; nội dung, phương thức lãnh đạo của Đảng đối với NNQP XHCN ở Lào; những yếu tố tác động và ảnh hưởng đến quá trình xây dựng và hoàn thiện NNQP; NNQP trong việc thực hiện các cam kết quốc tế; xây dựng và hoàn thiện cơ chế dân chủ... Đây là những vấn đề cần được nghiên cứu cơ bản, toàn diện, sâu sắc và thuyết phục, tạo cơ sở lý luận để Đảng đề ra đường lối chủ trương, để Nhà

nước ban hành chính sách, pháp luật đầy đủ, đồng bộ, tạo cơ sở chính trị, pháp lý vững chắc cho việc xây dựng và hoàn thiện NNQP XHCN ở Lào. Để thực hiện tốt được vấn đề này, cần phát huy đồng bộ các cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhà khoa học và các chuyên gia tham gia nghiên cứu và cơ quan nhà nước có thẩm quyền quan tâm phân bổ nguồn kinh phí và cải cách thủ tục triển khai nội dung, quyết toán kinh phí thuận lợi, đơn giản hơn.

Hai là, đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng NDCM Lào đối với nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Lào

Tiến hành công việc nêu trên cần đồng bộ với đổi mới hệ thống chính trị và đổi mới kinh tế. Đó là sự lãnh đạo toàn diện, nhưng không phải là tuyệt đối, Đảng không bao biện làm thay công việc của chính quyền. Đảng chú trọng phát huy cao nhất vai trò của Nhà nước. Để tăng cường sự lãnh đạo của Đảng NDCM Lào đối với Nhà nước cần tiếp tục nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn để phân định rõ hơn nữa vai trò lãnh đạo của Đảng với chức năng quản lý của nhà nước. Xây dựng và hoàn thiện cơ chế phối hợp giữa cấp ủy, tổ chức đảng với lãnh đạo các cơ quan nhà nước phù hợp với quy định của Điều lệ Đảng và quy định của Hiến pháp và pháp luật của nhà nước. Tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo của Đảng đối với Nhà nước, đáp ứng yêu cầu xây dựng NNQP XHCN ở Lào, phát triển kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế. Nâng cao chất lượng lãnh đạo của Đảng đối với công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong bộ máy nhà nước. Tăng cường và nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, thanh tra; đẩy mạnh công tác phòng chống tham ô, lãng phí, tham nhũng của cán bộ, đảng viên trong bộ máy nhà nước.

Ba là, đổi mới tổ chức và hoạt động của bộ máy Nhà nước ở Lào

Đổi mới tổ chức và hoạt động của Quốc hội: Văn kiện Đại hội XI của Đảng NDCM Lào xác định: “Nâng cao vai trò, chất lượng và năng lực của Quốc hội với cương vị là cơ quan đại diện quyền và lợi ích của nhân dân các dân tộc Lào, là cơ quan quyền lực cao nhất của cơ quan lập pháp để đáp ứng yêu cầu trong xây dựng pháp luật cho việc quản lý nhà nước, quản lý kinh tế - xã hội bằng pháp luật, xem xét quyết

định vấn đề quan trọng cơ bản của đất nước, giám sát việc tôn trọng và thực hiện Hiến pháp, pháp luật của các cơ quan nhà nước”⁷. Để thực hiện chủ trương trên, trước hết cần nâng cao hơn nữa chất lượng, hiệu quả thực hiện các chức năng của Quốc hội, chất lượng và hiệu quả của hoạt động lập pháp, chú trọng hoàn thành quy trình làm luật, chất lượng của các đại biểu Quốc hội và các cơ quan giúp việc của Quốc hội; dân chủ hóa quá trình làm luật. Mở rộng và nâng cao hiệu quả thực hiện chức năng quyết định những vấn đề quan trọng của đất nước; chức năng giám sát của Quốc hội. Đồng thời, tiếp tục kiện toàn tổ chức Quốc hội, phát huy vai trò, trách nhiệm của các đại biểu Quốc hội.

Đổi mới tổ chức và hoạt động của Chính phủ: Đổi mới nhận thức về chức năng, vai trò của Chính phủ trong quản lý, điều hành và phục vụ. Chính phủ tập trung quản lý thống nhất trên các vấn đề quản lý vĩ mô, không can thiệp trực tiếp vào điều hành hoạt động sản xuất kinh doanh. Chú trọng xây dựng và kiện toàn bộ máy hành chính nhà nước có hiệu lực từ trung ương đến cơ sở theo hướng điều chỉnh cơ cấu tổ chức, tinh giản bộ máy hành chính các ngành, các cấp. Đồng thời, quyết tâm giải quyết các vấn đề phân cấp quản lý, phân công trách nhiệm giữa các ngành Trung ương và cơ quan hành chính địa phương theo Nghị quyết Trung ương 8 khóa X, tạo sự đột phá thực sự. Đẩy mạnh xây dựng và hoàn thiện hệ thống thể chế về tổ chức và hoạt động của các cơ quan hành chính nhà nước; sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật về tổ chức và hoạt động của Chính phủ, Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân các cấp. Đơn giản hóa thủ tục hành chính, cắt giảm tối đa các thủ tục rườm rà, phức tạp và bất hợp lý. Xây dựng và nâng cao chất lượng của đội ngũ cán bộ công chức nhà nước, đáp ứng yêu cầu công việc được giao.

Đổi mới tổ chức, hoạt động của các cơ quan tư pháp: Những năm tới, trong tổ chức và hoạt động, các cơ quan tư pháp, Đảng xác định: “Tạo sự minh bạch trong tất cả các khâu của trình tự tố tụng tư pháp, từ việc điều tra, nghiên cứu đơn khiếu nại, phán quyết cho tới việc tổ chức thực hiện phán quyết của tòa án”⁸. Để đổi mới tổ chức và hoạt động của các cơ quan tư pháp, trước hết cần xây dựng mô

hình tổ chức các cơ quan tư pháp đáp ứng yêu cầu thực hiện quyền tư pháp trong nhà nước pháp quyền và phù hợp với điều kiện và truyền thống của CHDCND Lào. Thúc đẩy công tác củng cố lĩnh vực tư pháp, xây dựng hệ thống tư pháp trong sạch, vững mạnh. Triển khai và thực hiện phương châm chỉ đạo của Đảng đã đề ra trong Hội nghị Trung ương 8 khóa X. Hoàn thiện tổ chức bộ máy tư pháp, bảo đảm tính đồng bộ, nâng cao tính khách quan, đúng đắn theo pháp luật của từng cơ quan và chức danh tư pháp. Bố trí, hoàn thiện tổ chức và hoạt động của tòa án, viện kiểm sát, cơ quan điều tra theo hướng gọn nhẹ; quy định rõ hoạt động chuyên môn trong việc đấu tranh phòng, chống tội phạm. Hoàn thiện các thủ tục tố tụng tư pháp, bảo đảm tính đồng bộ, dân chủ, công khai, minh bạch, tôn trọng và bảo vệ quyền con người, quyền công dân. Xây dựng đội ngũ cán bộ tư pháp, bổ trợ tư pháp có đủ phẩm chất, năng lực, trình độ thực hiện nhiệm vụ được giao.

Bốn là, phát huy dân chủ và quyền làm chủ của nhân dân, bảo đảm tất cả quyền lực nhà nước thuộc về Nhân dân

Đây là mục tiêu đồng thời cũng là yêu cầu và động lực cho công cuộc xây dựng NN PQ XHCN ở Lào. Đây là giải pháp vừa cơ bản, lâu dài vừa cấp bách, là vấn đề có ý nghĩa sống còn đối với chế độ cộng hòa dân CHDCND Lào. Do vậy, vừa nâng cao chất lượng chế độ dân chủ đại diện, vừa thực hiện chế độ dân chủ trực tiếp theo hướng mở rộng và nâng cao hiệu quả của các hình thức dân chủ trực tiếp, bao gồm: bầu cử, bãi miễn đại biểu, trưng cầu ý dân, sáng kiến lập pháp, sáng kiến chương trình nghị sự, tiếp tục mở rộng và nâng cao chất lượng thực hiện các hình thức dân chủ gián tiếp (dân chủ đại diện); kết hợp và phát huy cả hai hình thức dân chủ trực tiếp và gián tiếp.

Năm là, xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật đáp ứng yêu cầu đẩy mạnh xây dựng NN PQ XHCN và tăng cường hội nhập quốc tế

Để đạt được điều này, cần đẩy mạnh xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật. Hệ thống pháp luật cần được xây dựng và hoàn thiện cần bao quát, có đủ các nguyên tắc, quy phạm điều chỉnh các quan hệ phát sinh trên tất cả các lĩnh vực của đời sống nhà

Xem tiếp trang 87

Năm là, xây dựng các thiết chế văn hóa, thể thao cấp xã, thôn, bản để người dân có điều kiện nhiều hơn đến tham gia sáng tạo và hưởng thụ các giá trị văn hóa. Chính quyền các cấp cần có chính sách đãi ngộ đối với nghệ nhân văn hóa, khuyến khích từng gia đình, từng cộng đồng gìn giữ các giá trị văn hóa của dân tộc mình.

1. Số liệu từ trang Thông tin điện tử Dân tộc tỉnh Gia Lai, truy cập ngày 14-9-2021.
- 2, 6. Tỉnh ủy Gia Lai: *Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh khóa XV trình Đại hội Đại biểu Đảng bộ lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2020 - 2025*, Gia Lai, ngày 18-9-2020, tr. 8, 31.
3. UBND tỉnh Gia Lai, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch: *Báo cáo Theo dõi tình hình thi hành pháp luật về công tác bảo tồn và phát huy di sản văn hoá phi vật thể của đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi*, ngày 28-8-2020 Gia Lai, tr. 9.
- 4, 5, 10. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, t. 1, Nxb CTQG - ST, H, 2021, tr. 143, 146 - 147, 146 - 147.

- 7, 11. UBND Tỉnh Gia Lai: Kế hoạch số 1251/KH-UBND ngày 29-5-2023 *Kế hoạch Bảo tồn và phát huy giá trị văn học dân gian của các dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Gia Lai đến năm 2030*, Gia Lai, tr. 1, 3.
8. Tỉnh ủy Gia Lai: *Báo cáo số 246/BC/TU, tổng kết 05 năm thực hiện Nghị quyết số 05-NQ/TU, ngày 12-4-2017 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về giảm nhanh và bền vững tỷ lệ hộ nghèo trong đồng bào dân tộc thiểu số giai đoạn 2017 - 2020 và định hướng đến năm 2025*, Gia Lai ngày 08-7-2022, tr. 3.
9. Báo Trần: *Gia Lai: Bảo tồn, phát huy văn hóa truyền thống đồng bào dân tộc nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế du lịch, tạo việc làm cho người dân*, <https://bvhttdl.gov.vn/gia-lai-bao-ton-phat-huy-van-hoa-truyen-thong-dong-bao-dan-toc-nham-thuc-day-phat-trien-kinh-te-du-lich-tao-viec-lam-cho-nguoi-dan-20231208081355422.htm>.
12. <https://baogialai.com.vn/di-san-van-hoa-va-du-lich-tinh-gia-lai-post254654>, html#:~:text=Gia%20Lai%20có%2041%20di,nhận%20là%20bảo%20vật%20.
13. Diễm Hồng: *Báo tồn, phát huy giá trị văn hóa công cộng tỉnh Gia Lai*, <https://tapchimattran.vn/dai-doan-ke/bao-ton-phat-huy-gia-tri-van-hoa-cong-chieng-tinh-gia-lai-54880.html>.

ĐƯỜNG LỐI ĐỔI MỚI CỦA ĐẢNG NHÂN DÂN CÁCH MẠNG LÀO...

Tiếp theo trang 92

Nhà nước và đời sống xã hội, có tính đồng bộ, thống nhất, khả thi, công khai, minh bạch. Đổi mới quy trình, cách thức xây dựng pháp luật, từ sáng kiến pháp luật đến thông qua luật nhằm đẩy nhanh quá trình soạn thảo, ban hành luật, nâng cao chất lượng văn bản quy phạm pháp luật. Hoàn thiện các quy định về quy trình và các thức xây dựng pháp luật, xây dựng luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật. Đồng thời, thực hiện dân chủ hóa quá trình xây dựng pháp luật, thu hút đông đảo các chuyên gia, các nhà khoa học, quản lý và các tầng lớp nhân dân tham gia vào quá trình xây dựng pháp luật, xây dựng cơ chế phản biện của xã hội và Nhân dân về các dự án luật. Nâng cao trình độ và năng lực xây dựng pháp luật của Quốc hội, đại biểu Quốc hội và các cán bộ tham gia vào quá trình này.

Như vậy, việc xây dựng NN PQ XHCN ở Lào tạo thuận lợi cho sự phát triển mạnh mẽ và cũng chắc chắn nước là sự lựa chọn đúng đắn của Đảng, Nhà nước và Nhân dân các bộ tộc Lào. Sự lựa chọn này,

phù hợp với xu thế phát triển của lịch sử phát triển của nhân loại; đòi hỏi Đảng NDCM Lào cần tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo, thực hiện đồng bộ các giải pháp đề từng bước xây dựng NN PQ XHCN ở Lào vững mạnh đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ công cuộc đổi mới hiện nay.

- 1, 3, 5. Đảng Nhân dân cách mạng Lào: *Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VII tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ VIII của Đảng*, 02 - 2006 (Bản dịch của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh), tr. 32.
- 2, 4. Đảng Nhân dân cách mạng Lào: *Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VIII tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng*, 2011 (Bản dịch của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh), tr. 28.
- 6, 7, 8. Đảng Nhân dân cách mạng Lào: *Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Đảng*, 2021 (Bản dịch của Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh), tr. 4, 36, 37.